

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobeles.lv

**SOCIĀLO UN VESELĪBAS JAUTĀJUMU KOMITEJAS
P R O T O K O L S**

Dobelē

2025. gada 27. februārī

Nr. 3

Sēde sasaukta plkst.13:30

Sēdi atklāj plkst.13:30

Sēdes protokols publicēts Dobeles novada pašvaldības mājaslapā:

<https://www.dobeles.lv/lv/strukturvieniba/socialo-un-veselibas-jautajumu-komiteja>

Sēdi vada: Sociālo un veselības jautājumu komitejas priekšsēdētāja Dace Reinika.

Sēdē piedalās komitejas locekļi:

Ģirts Ante, Kristīne Briede, Sarmīte Dude, Sintija Liekniņa, Sanita Olševska. Andris Podvinskis, Guntis Safranovičs, Ivars Stanga.

Sēdē piedalās:

deputāte Indra Špela.

Sēdē piedalās pašvaldības administrācijas, iestāžu darbinieki un citi:

pieslēgumā ZOOM platformā: izpilddirektors Agris Vilks, Juridiskās nodaļas jurists Aivars Mičuls, Finanšu un grāmatvedības nodaļas vadītājas vietniece Natālija Vdobčenko, Nekustamo īpašumu nodaļas vadītājs Kaspars Ļaksa, Administratīvās nodaļas domes sekretāre Santa Eberte, Bāriņtiesas priekšsēdētāja Inga Vikštrema, Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja Inese Strautmane, Sociālā dienesta vadītājas vietniece Ina Audere, Dobeles un Jaunbērzes pagastu apvienības pārvaldes vadītāja Dace Šķorņika, SIA Rehabilitācijas centrs "Tērvete" valdes priekšsēdētājs Valdis Grīnvalds u.c.

Informācijas tehnoloģiju nodaļas datorsistēmu un datortīklu administrators Gints Dzenis.

Protokolē: komiteju sekretāre Rīta Bērtule.

Dace Reinika aicina sākt darba kārtības jautājumu izskatīšanu.

Darba kārtība:

Nr. p.k.	Lēmumprojekta nosaukums	Ziņo
1.	Par Dobeles novada domes saistošo noteikumu Nr. ____ „Grozījums Dobeles novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajos noteikumos Nr. 9 ”Par Dobeles novada pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”” apstiprināšanu	A.Mičuls
2.	Par Dobeles novada domes saistošo noteikumu Nr. “Grozījumi Dobeles novada domes 2024. gada 25. janvāra saistošajos noteikumos Nr.1 “Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem”” apstiprināšanu	D.Reinika
3.	Par saistošo noteikumu Nr. 2 “Grozījumi Dobeles novada domes saistošajos noteikumos Nr.10 “Par pašvaldības palīdzību audžuģimenei, aizbildnim, bērnam bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam”” precizēšanu	D.Reinika

1.

Par Dobeles novada domes saistošo noteikumu Nr. ____ ”Grozījums Dobeles novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajos noteikumos Nr. 9 ”Par Dobeles novada pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”” apstiprināšanu

(A.Mičuls)

Deputātiem jautājumu un iebildumu nav.

Dace Reinika ierosina balsot par lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai domes sēdē.

Sociālo un veselības jautājumu komiteja, atklāti balsojot: PAR – 9 (Ģirts Ante, Kristīne Briede, Sarmīte Dude, Sintija Liekniņa, Sanita Olševska. Andris Podvinskis, Dace Reinika, Guntis Safranovičs, Ivars Stanga), PRET – nav, ATTURAS – nav, NOLEMJ virzīt lēmuma projektu izskatīšanai domes sēdē (lēmuma projekts 1. pielikumā).

2.

Par Dobeles novada domes saistošo noteikumu Nr. “Grozījumi Dobeles novada domes 2024. gada 25. janvāra saistošajos noteikumos Nr.1 “Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem”” apstiprināšanu

(D.Reinika)

Deputātiem jautājumu un iebildumu nav.

Dace Reinika ierosina balsot par lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai domes sēdē.

Sociālo un veselības jautājumu komiteja, atklāti balsojot: PAR – 9 (Ģirts Ante, Kristīne Briede, Sarmīte Dude, Sintija Liekniņa, Sanita Olševska. Andris Podvinskis, Dace Reinika, Guntis

Safranovičs, Ivars Stanga), PRET – nav, ATTURAS – nav, NOLEMJ virzīt lēmuma projektu izskatīšanai domes sēdē (lēmuma projekts 2. pielikumā).

3.

Par Dobeles novada domes saistošo noteikumu Nr. ____ "Grozījums Dobeles novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajos noteikumos Nr. 9 "Par Dobeles novada pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā"" apstiprināšanu

(D.Reinika)

Deputātiem jautājumu un iebildumu nav.

Dace Reinika ierosina balsot par lēmuma projekta virzīšanu izskatīšanai domes sēdē.

Sociālo un veselības jautājumu komiteja, atklāti balsojot: PAR – 9 (Ģirts Ante, Kristīne Briede, Sarmīte Dude, Sintija Liekniņa, Sanita Olševska. Andris Podvinskis, Dace Reinika, Guntis Safranovičs, Ivars Stanga), PRET – nav, ATTURAS – nav, NOLEMJ virzīt lēmuma projektu izskatīšanai domes sēdē (lēmuma projekts 3. pielikumā).

Sēde slēgta plkst. 13:38

Sēdes vadītāja

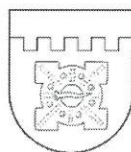
D. Reinika
(27.02.2025.)

Protokolēja

R. Bērtule
(27.02.2025.)

Sēdes protokols publicēts Dobeles novada pašvaldības mājaslapā:
<https://www.dobele.lv/lv/strukturvieniba/socialo-un-veselibas-jautajumu-komiteja>

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobelev.lv

L Ē M U M S
Dobelē

2025. gada 27. februārī

Nr. __/4

Par Dobeles novada domes saistošo noteikumu Nr. _____ "Grozījums Dobeles novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajos noteikumos Nr. 9 "Par Dobeles novada pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" apstiprināšanu

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 44. panta pirmo daļu un likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 15. pantu, atklāti balsojot:

PAR – (.....), PRET – (.....), ATTURAS - (.....),
Dobeles novada dome NOLEMJ:

1. Apstiprināt Dobeles novada pašvaldības saistošos noteikumus Nr. _____ "Grozījums Dobeles novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajos noteikumos Nr. 9 "Par Dobeles novada pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (pielikumā).
2. Triju darbdienu laikā pēc parakstīšanas saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu nosūtīt izsludināšanai oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Saistošie noteikumi stājas spēkā nākamajā dienā pēc to izsludināšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
3. Saistošos noteikumus pēc to stāšanās spēkā publicēt pašvaldības tīmekļa vietnē www.dobelev.lv
4. Kontroli par šī lēmuma izpildi veikt Dobeles novada pašvaldības izpilddirektoram.

Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis

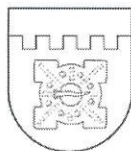
Iesniedz: I.Gorskis

Sagatavoja: A.Mičuls

Izskatīts šādās pašvaldības institūcijās :-

Personas, kuras aicināmas uz domes vai komitejas sēdi: -

Pieņemto lēmumu nosūtīt: Latvijas Vēstnesis

LATVIJAS REPUBLIKA

DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobelev.lv

APSTIPRINĀTI
ar Dobeles novada domes

2025. gada 27. februāra lēmumu Nr. ____/____

2025. gada 27. februārī

Saistošie noteikumi Nr. ____

**Grozījums Dobeles novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajos noteikumos
Nr. 9 "Par Dobeles novada pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā"**

*Izdoti saskaņā ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa
jautājumu risināšanā” 5. pantu, 6. panta otro daļu, 7.
panta piekto un sesto daļu, 14. Panta astoto daļu, 15.
pantu, 17. Panta otro daļu, 21.¹ panta otro daļu, 21.²
panta otro daļu, 21.⁶ panta otro daļu un 24. panta
pirmo daļu*

Izdarīt Dobeles novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajos noteikumos Nr. 9 "Par Dobeles novada pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (Latvijas Vēstnesis, 2022, Nr. 153, Latvijas Vēstnesis, 2023, Nr. 89) šādu grozījumu un aizstāt 17.² punktā vārdu "piecu" ar vārdu "trīs".

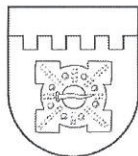
Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis

Dobeles novada domes saistošo noteikumu Nr. _____
”Grozījums Dobeles novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajos noteikumos Nr. 9
”Par Dobeles novada pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā””
paskaidrojuma raksts

Sadaļas nosaukums	Sadaļas paskaidrojums
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums.	1.1. Saistošo noteikumu mērķis ir samazināt Dobeles novada domes 2021. gada 29. decembra saistošajos noteikumos Nr. 9 “Par Dobeles novada pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” noteiktajai personu kategorijai, kurām sniedzama palīdzība, izīrējot dzīvojamo telpu vispārējā kārtībā (6. reģistrs), nosacījumā minēto termiņu, ka palīdzība tiek sniegta, ja personas ir Dobeles novada iedzīvotāji, kuri pēdējo piecu gadu laikā nepārtraukti ir dzīvojuši un deklarējuši savu pamata dzīves vietu Dobeles novada administratīvajā teritorijā. Pēc grozījumu spēkā stāšanās iepriekš minētais termiņš palīdzības sniegšanai būs trīs gadi. Grozījumi izstrādāti, ņemot vērā Tiesībsarga 2024. gada 18. decembra ziņojumā “Ziņojums par pašvaldību palīdzību mājokļu jomā atkarībā no deklarēšanās ilguma” ieteiktās rekomendācijas. 1.2. Grozījumus saistošajos noteikumos var izdarīt tikai ar citiem saistošajiem noteikumiem.
2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu.	2.1. Noteikumu īstenošanas fiskālās ietekmes prognoze uz pašvaldības budžetu – noteikumu izpilde notiks pašvaldības kārtējā gada budžeta ietvaros: 2.1.1. ieņēmumu daļa nav precīzi aprēķināma, jo atkarīga no izīrēto dzīvojamo telpu skaita; 2.1.2. nav paredzēta ietekme uz izdevumu daļu; 2.1.3. nav paredzēta ietekme uz citām pozīcijām budžeta ieņēmumu vai izdevumu daļā. 2.2. Nav nepieciešami papildu resursi sakarā ar jaunu institūciju vai darba vietu veidošanu, lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi.
3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekmi uz konkurenci.	3.1. Sociālā ietekme – uzlabos situāciju, jo paredz mazāku termiņu, kad personai var tikt sniegta palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā vispārējā kārtībā. 3.2. Ietekme uz vidi – nav attiecināms. 3.3. Ietekme uz iedzīvotāju veselību – nav attiecināms. 3.4. Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā – nav attiecināms.

	3.5. Ietekme uz konkurenci – nav attiecināms.
4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām gan attiecībā uz saimnieciskās darbības veicējiem, gan fiziskajām personām un nevalstiskā sektora organizācijām, gan budžeta finansētām institūcijām.	4.1. Fiziskas personas iesniegumu izskata un lēmumu par personas reģistrēšanu Pašvaldības palīdzības saņemšanai vai par atteikumu atzīt personu par tiesīgu saņemt palīdzību, kā arī lēmumu par palīdzības sniegšanu pieņem Dobeles novada pašvaldības dzīvokļu komisija (turpmāk – Dzīvokļu komisija). Dzīvojamās telpas īres līgumu ar fizisko personu slēdz SIA "Dobeles namsaimnieks" atbilstoši Dzīvokļu komisijas lēmumam. 4.2. Nav paredzētas papildu administratīvo procedūru izmaksas. 4.3. Izsludinātie noteikumi tiks publicēti oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Noteikumi tiks publicēti pašvaldības informatīvajā izdevumā un oficiālajā pašvaldības tīmekļvietnē, vienlaikus nodrošinot atbilstību oficiālajai publikācijai, norādot atsauci uz oficiālo publikāciju atbilstoši <u>Pašvaldību likuma 47. panta</u> astotajai daļai.
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	5.1. Noteikumi ir izstrādāti pašvaldības autonomo funkciju nodrošināšanai. 5.2. Saistošo noteikumu izpilde notiks, iesaistot esošos cilvēkresursus. Pašvaldībā papildu institūcijas un štata vietas netiks radītas.
6. Izpildes nodrošināšana	Noteikumu izpildi nodrošina Dzīvokļu komisija un SIA "Dobeles namsaimnieks".
7. Prasību un izmaksu samērīgumu pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana.	Noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai. Pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai, un tās rīcībā ir atbilstoša.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām.	8.1. Noteikumi izstrādāti atbilstoši Dobeles novada dzīvokļu jautājumu komisijas priekšlikumam. 8.2. Sabiedrības līdzdalības veids – informācijas publicēšana pašvaldības tīmekļvietnē un iesniegto priekšlikumu izvērtēšana. 8.3. Noteikumu projekts bija publicēts pašvaldības tīmekļvietnē www.dobele.lv no 2025. gada 13. februāra līdz 2025. gada 26. februārim (ieskaitot). 8.4. Publicēšanas laikā par noteikumu projektu netika saņemti sabiedrības viedokļi.

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobelev.lv

LĒMUMS
Dobelē

2025. gada 27. februārī

Nr. __/4

Par Dobeles novada domes saistošo noteikumu Nr. “Grozījumi Dobeles novada domes 2024. gada 25. janvāra saistošajos noteikumos Nr.1 “Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem”” apstiprināšanu

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 44. pantu, Dobeles novada dome, atklāti balsojot: PAR –, PRET –, ATTURAS –, NOLEMJ:

1. Apstiprināt Dobeles novada domes saistošos noteikumus Nr. __ “Grozījumi Dobeles novada domes 2024. gada 25. janvāra saistošajos noteikumos Nr.1 “Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem”” (turpmāk- saistošie noteikumi) (pielikumā).
2. Triju darbdienu laikā pēc parakstīšanas saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu nosūtīt atzinuma sniegšanai Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai.
3. Ja Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas atzinumā nav izteikti iebildumi pret saistošo noteikumu tiesiskumu, triju darbdienu laikā pēc atzinuma saņemšanas, vai ja atzinums nav sniegts mēneša laikā, pēc termiņa notecējuma, nosūtīt saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu izsludināšanai oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.
4. Saistošos noteikumus pēc to stāšanās spēkā publicēt pašvaldības tīmekļa vietnē www.dobelev.lv.
5. Kontroli par šī lēmuma izpildi veikt Dobeles novada pašvaldības izpilddirektoram.

Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis

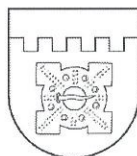
Iesniedz: D.Reinika

Sagatavoja: D.Reinika, B.Lucaua – Makalistere

Izskatīts šādās pašvaldības institūcijās :-

Personas, kuras aicināmas uz domes vai komitejas sēdi: -

Pieņemto lēmumu nosūtīt: VARAM

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobeles.lv

APSTIPRINĀTI
Ar Dobeles novada domes
2025.gada 27. februāra lēmumu Nr.
(protokols Nr. __)

2025.gada 27. februārī

Saistošie noteikumi Nr.

Grozījumi Dobeles novada domes 2024. gada 25. janvāra saistošajos noteikumos Nr.1 “Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem”

Izdoti saskaņā ar Pašvaldību likuma
44. panta otro daļu

Izdarīt Dobeles novada domes 2024. gada 25. janvāra saistošajos noteikumos Nr.1 “ Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem ” (Latvijas Vēstnesis, 2024, Nr.36) šādus grozījumus:

1. Papildināt 3. punktu aiz vārda „izņemot” ar skaitli un vārdiem „30. punktā un”.
2. Svītrot 47. punktu.
3. Izteikt 49.3. apakšpunktu šādā redakcijā:
„ 49.3. pilngadīgām personām, kuras ar Sociālā dienesta lēmumu ievietotas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā un vientuļām pensijas vecuma personām (personām, kurām nav Civillikumā noteikto likumīgo apgādnieku). Pabalstu piešķir Sociālais dienests saskaņā ar tā sagatavotiem sarakstiem.”.

Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis

Dobeles novada pašvaldības domes saistošo noteikumu Nr. _____
“Grozījumi Dobeles novada domes 2024. gada 25. janvāra saistošajos noteikumos Nr.1
“Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem””

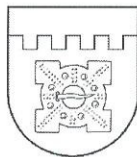
Paskaidrojuma raksts

Sadaļas nosaukums	Sadaļas paskaidrojums
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	1.1. Grozījumi saistošo noteikumu “Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem” 3.punktā paredz, ka 30. punktā paredzēto apbedīšanas pabalstu var saņemt persona, kura uzņēmusies apbedīšanu, ja mirusi persona, kuras pēdējā deklarētā dzīvesvieta bija Pašvaldībā un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk – VSAA) nav piešķīrusi apbedīšanas pabalstu vai piešķīrusi pabalstu, kas ir mazāks par 430,00 <i>euro</i>, arī gadījumā, ja apbedīšanu uzņēmusies persona pati nav deklarējusi dzīvesvietu Dobeles novada pašvaldības administratīvajā teritorijā. Saistošo noteikumu “Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem” 47.punkts svītrots, jo tiesības saņemt pabalstu ir aizgādnim vai pagaidu aizgādnim par aizgādnībā esošu personu, ja lēmumu par aizgādņa vai pagaidu aizgādņa iecelšanu ir pieņēmusi Dobeles novada bāriņtiesa. Saistošo noteikumu “Par Dobeles novada pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem” 49.3.apakšpunkts tiek izteikts jaunā redakcijā, paredzot, ka Ziemassvētku pabalsts pienākas arī pilngadīgām personām, kuras ar Sociālā dienesta lēmumu ievietotas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. 1.2. Ministru kabineta 2009. gada 3. februāra noteikumu Nr. 108 "Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi" 186. punkts nosaka, ka, lai izdarītu grozījumus pašvaldību saistošajos noteikumos, sagatavo pašvaldību saistošo noteikumu grozījumu projektu.
2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	Nav būtiskas ietekmes uz pašvaldības budžetu.
3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	Saistošie noteikumi neatstās ietekmi uz vidi, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekmi uz konkurenci.

4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	4.1. Kontroli par noteikumu izpildi savas kompetences ietvaros nodrošina Dzimtsarakstu nodaļa, Dobeles novada bāriņtiesa, Dobeles novada Sociālais dienests. Papildu administratīvās procedūras nav paredzētas. Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja, Bāriņtiesas priekšsēdētāja, Sociālā dienesta pieņemtos lēmumus var apstrīdēt Dobeles novada domē Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Nav paredzētas papildu administratīvo procedūru izmaksas. 4.2. Izsludinātie noteikumi tiks publicēti oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Noteikumi tiks publicēti pašvaldības informatīvajā izdevumā un oficiālajā pašvaldības tīmekļvietnē, vienlaikus nodrošinot atbilstību oficiālajai publikācijai, norādot atsauci uz oficiālo publikāciju atbilstoši Pašvaldību likuma 47. panta astotajai daļai.
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	5.1. Nav būtiskas ietekmes uz pašvaldību funkcijām. 5.2. Saistošo noteikumu izpilde notiks, iesaistot esošos cilvēkresursus. Pašvaldībā papildu institūcijas un štata vietas netiks radītas.
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	Saistošo noteikumu izpilde jaunu institūciju izveidi neparedz.
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	Pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir piemēroti legītīmā mērķa sasniegšanai, un tās rīcība ir atbilstoša.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	8.1. Noteikumu izstrādes procesā notikušas konsultācijas ar to izpildes nodrošināšanā iesaistītajām institūcijām. 8.2. Sabiedrības līdzdalības veids – informācijas publicēšana pašvaldības tīmekļvietnē un iesniegto priekšlikumu izvērtēšana. 8.3. Noteikumu projekts bija publicēts pašvaldības tīmekļvietnē www.dobele.lv no 2025. gada 10. februāra līdz 2025. gada 24. februārim (ieskaitot). 8.4. Publicēšanas laikā par noteikumu projektu netika saņemti sabiedrības viedokļi.

Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobeles.lv

LĒMUMS
Dobelē

2025.gada 27. februārī

Nr. __ / 4

Par saistošo noteikumu Nr. 2 "Grozījumi Dobeles novada domes saistošajos noteikumos Nr.10 "Par pašvaldības palīdzību audžuģimenei, aizbildnim, bērnam bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam"" precizēšanu

Dobeles novada dome 2025. gada 30. janvārī apstiprināja saistošos noteikumus Nr.2 "Grozījumi Dobeles novada domes saistošajos noteikumos Nr.10 "Par pašvaldības palīdzību audžuģimenei, aizbildnim, bērnam bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam"". 2025. gada 14. februārī Dobeles novada pašvaldībā ir saņemts Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk- VARAM) pozitīvs atzinums Nr. 1-18/903 „Par saistošajiem noteikumiem Nr.2”. Vienlaikus VARAM ir izteikusi priekšlikumus un aicinājumu precizēt saistošo noteikumu izdošanas tiesisko pamatojumu un pamat redakcijas 15. punktu.

Ievērojot VARAM 2025. gada 14. februāra atzinumā Nr. 1-18/903 "Par saistošajiem noteikumiem Nr.2 " norādīto, pamatojoties uz Pašvaldību likuma 44. panta pirmo daļu, Dobeles novada dome, atklāti balsojot: PAR –, PRET –, ATTURAS –, NOLEMJ:

1. Izdarīt Dobeles novada domes saistošajos noteikumos Nr. 2 "Grozījumi Dobeles novada domes saistošajos noteikumos Nr.10 "Par pašvaldības palīdzību audžuģimenei, aizbildnim, bērnam bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam"" (turpmāk tekstā – saistošie noteikumi) šādus precizējumus:

1.1. Izteikt saistošo noteikumu izdošanas tiesisko pamatojumu šādā redakcijā:
„Izdoti saskaņā ar likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 25.² panta pirmo un piekto daļu, Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra noteikumu Nr. 857 "Noteikumi par noteikumu Nr. 354 "Audžuģimenes noteikumi" 78. punktu”.

1.2. Svītrot saistošo noteikumu 6. punktu.

1.3. Papildināt saistošos noteikumus ar 7. punktu:
„7. Izteikt saistošo noteikumu 15. punktu šādā redakcijā:
„15. Ja pilngadību sasniegušais bārenis apgūst vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, profesionālās pamatizglītības, arodizglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmu, pašvaldība viņam izmaksā pabalstu ikmēneša izdevumiem 22 procentu apmērā (noapaļots līdz pilniem euro) no ienākumu mediānas mēnesī, bet personām ar invaliditāti kopš bērnības 30 procentu apmērā (noapaļots līdz pilniem euro) no ienākumu mediānas mēnesī.”.

1.4. Papildināt saistošos noteikumus ar 8. punktu:
„8. Papildināt saistošos noteikumus ar 15.¹ punktu šādā redakcijā:
„15.¹ Ja pilngadību sasniegušais bārenis apgūst augstākās izglītības programmu, viņam izmaksā pabalstu ikmēneša izdevumiem 22 procentu apmērā (noapaļots līdz pilniem euro) no ienākumu mediānas mēnesī, bet personām ar invaliditāti kopš bērnības 30 procentu apmērā (noapaļots līdz pilniem euro) no ienākumu mediānas mēnesī. Pabalsta izmaksu aptur studiju pārtraukuma laikā un to atjauno, ja studijas tiek atsāktas. Par studiju pārtraukšanu studiju procesu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pilngadību sasniegušajam bārenim ir pienākums nekavējoties informēt pašvaldību.”.

2. Apstiprināt saistošos noteikumus to galīgajā redakcijā (pielikumā).

3. Saistošos noteikumus triju darba dienu laikā pēc to parakstīšanas nosūtīt zināšanai Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai.

4. Nosūtīt saistošos noteikumus un to paskaidrojuma rakstu izsludināšanai oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”. Saistošos noteikumus pēc to stāšanās spēkā publicēt pašvaldības tīmekļa vietnē www.dobelev.lv.

5. Kontroli par šī lēmuma izpildi veikt Dobeles novada pašvaldības izpilddirektoram.

Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis

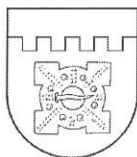
Iesniedz: D.Reinika

Sagatavoja: D.Reinika, B.Lucaua – Makalistere

Izskatīts šādās pašvaldības institūcijās: -

Personas, kuras aicināmas uz domes vai sēdi: -

Pieņemto lēmumu nosūtīt: Latvijas Vēstnesis, VARAM, Sociālais dienests, Finanšu un grāmatvedības nodaļa

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701
Tālr. 63707269, 63700137, 63720940, e-pasts dome@dobeles.lv

APSTIPRINĀTI

Ar Dobeles novada domes
2025.gada 30.janvāra lēmumu Nr. 9/2
(protokols Nr. 2)

PRECIZĒTI

Ar Dobeles novada domes
2025.gada 27. februāra lēmumu Nr.
(protokols Nr....)

2025.gada 30. janvārī

Saistošie noteikumi Nr. 2

**Grozījumi Dobeles novada domes saistošajos noteikumos Nr.10 “Par pašvaldības
palīdzību audžuģimenei, aizbildnim, bērnam bārenim un bez vecāku gādības palikušam
bērnām”**

*Izdoti saskaņā ar
likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā"
25.² panta pirmo un piekto daļu,
Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra
noteikumu Nr. 857 "Noteikumi par sociālajām garantijām
bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam,
kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes
aprūpes beigšanās" 22. punktu,
Ministru kabineta 2018. gada 26. jūnija noteikumu Nr. 354
"Audžuģimenes noteikumi" 78. punktu*

Izdarīt Dobeles novada domes 2021.gada 29.decembra saistošajos noteikumos Nr.10 “Par pašvaldības palīdzību audžuģimenei, aizbildnim, bērnam bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam” (Latvijas Vēstnesis, 2022, Nr. 31, Latvijas Vēstnesis, 2023, Nr. 174)(turpmāk tekstā – saistošie noteikumi) šādus grozījumus:

1. Izteikt saistošo noteikumu izdošanas tiesisko pamatojumu šādā redakcijā:

“Izdoti saskaņā ar likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 25.² panta pirmo un piekto daļu, Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra noteikumu Nr. 857 “Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās” 22. punktu, Ministru kabineta 2018. gada 26. jūnija noteikumu Nr. 354 "Audžuģimenes noteikumi" 78. punktu”.

2. Izteikt saistošo noteikumu 1. punktu šādā redakcijā:

“1. Saistošie noteikumi (turpmāk – Noteikumi) nosaka Dobeles novada pašvaldības (turpmāk – pašvaldība) pabalstu veidus, apmēru, piešķiršanas un izmaksas kārtību audžuģimenei vai specializētajai audžuģimenei (turpmāk – audžuģimene), aizbildnim, kā arī bērnam bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam (turpmāk – bārenis).”.

3. Izteikt saistošo noteikumu 10. punktu šādā redakcijā:

“10. Tiesības saņemt pabalstu par aizbildnībā esošu bērnu ir personai, kuru Bāriņtiesa ir iecēlusi par aizbildni bārenim.”.

4. Izteikt saistošo noteikumu 11. punktu šādā redakcijā:

“11. Pabalsts aizbildnim bērna izglītībai un audzināšanai tiek izmaksāts vienu reizi kalendārajā gadā 250 euro apmērā par katru aizbildnībā esošo bērnu.”.

5. Papildināt saistošos noteikumus ar 14.¹ punktu šādā redakcijā:

“14.¹ Ja bārenis turpina uzturēties pie tā paša ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzēja pēc pilngadības sasniegšanas un saņem normatīvajos aktos noteikto atbalstu pilngadīgu sasniegušajam bērnam, tad šo noteikumu 13. un 14. punktā minētos vienreizējos pabalstus izmaksā vai piešķir pēc 23 gadu vecuma sasniegšanas vai pēc tam, kad persona ir uzsākusi patstāvīgu dzīvi.”.

6. Svītrots.

7. Izteikt saistošo noteikumu 15. punktu šādā redakcijā:

„15. Ja pilngadību sasniegušais bārenis apgūst vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, profesionālās pamatizglītības, arodizglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmu, pašvaldība viņam izmaksā pabalstu ikmēneša izdevumiem 22 procentu apmērā (noapaļots līdz pilniem euro) no ienākumu mediānas mēnesī??, bet personām ar invaliditāti kopš bērnības 30 procentu apmērā (noapaļots līdz pilniem euro) no ienākumu mediānas mēnesī.”.

8. Papildināt saistošos noteikumus ar 15.¹ punktu šādā redakcijā:

„15.¹ Ja pilngadību sasniegušais bārenis apgūst augstākās izglītības programmu, viņam izmaksā pabalstu ikmēneša izdevumiem 22 procentu apmērā (noapaļots līdz pilniem euro) no ienākumu mediānas mēnesī, bet personām ar invaliditāti kopš bērnības 30 procentu apmērā (noapaļots līdz pilniem euro) no ienākumu mediānas mēnesī. Pabalsta izmaksu aptur studiju pārtraukuma laikā un to atjauno, ja studijas tiek atsāktas. Par studiju pārtraukšanu studiju procesu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pilngadību sasniegušajam bārenim ir pienākums nekavējoties informēt pašvaldību.”.

Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis

Dobeles novada pašvaldības domes saistošo noteikumu Nr. 2

“Grozījumi Dobeles novada domes saistošajos noteikumos Nr.10 “Par pašvaldības palīdzību audzūģimenei, aizbildnim, bērnam bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam”

Paskaidrojuma raksts

Sadaļas nosaukums	Sadaļas paskaidrojums
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	1.1. Nepieciešams precizēt saistošo noteikumu tiesisko pamatojumu, jo ir veikti grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 15. novembra noteikumos Nr. 857 “Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”, un atsevišķi šo Ministru kabineta noteikumu punkti ir zaudējuši spēku. 1.2. Saistošo noteikumu grozījumi paredz lielāku atbalstu Dobeles novada bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās. 1.3. Labākai uztverei un precīzākai piemērošanai ir precizētas atsevišķas saistošo noteikumu punktu redakcijas. 1.4. Ministru kabineta 2009. gada 3. februāra noteikumu Nr. 108 "Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi" 186. punkts nosaka, ka, lai izdarītu grozījumus pašvaldību saistošajos noteikumos, sagatavo pašvaldību saistošo noteikumu grozījumu projektu.
2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	Nav būtiskas ietekmes uz pašvaldības budžetu.
3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	3.1. Sociālā ietekme – palielināts atbalsts bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās. 3.2. Ietekme uz vidi – nav. 3.3. Ietekme uz iedzīvotāju veselību – nav. 3.4. Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, konkurenci – nav.
4. Ietekme uz administratīvajā mprocedūrām un to izmaksām	4.1. Kontroli par noteikumu izpildi savas kompetences ietvaros nodrošina Dobeles novada Sociālais dienests. Papildu administratīvās procedūras nav paredzētas. Sociālā dienesta pieņemtos lēmumus var apstrīdēt Dobeles novada domē Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. 4.2. Izsludinātie noteikumi tiks publicēti oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Noteikumi tiks publicēti pašvaldības informatīvajā izdevumā un oficiālajā pašvaldības tīmekļvietnē, vienlaikus nodrošinot atbilstību

	oficiālajai publikācijai norādot atsauci uz oficiālo publikāciju atbilstoši Pašvaldību likuma 47. panta astotajai daļai.
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	5.1. Nav būtiskas ietekmes uz pašvaldību funkcijām. 5.2. Saistošo noteikumu izpilde notiks iesaistot esošos cilvēkresursus. Pašvaldībā papildus institūcijas un štata vietas netiks radītas.
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	Saistošo noteikumu izpilde jaunu institūciju izveidi neparedz. Saistošo noteikumu grozījumu izpildi nodrošinās Dobeles novada Sociālais dienests.
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	Saistošo noteikumu grozījumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai – sniegt atbalstu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās Dobeles novadā. Pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai, un tās rīcība ir atbilstoša.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	8.1. Noteikumu izstrādes procesā notikušas konsultācijas ar to izpildes nodrošināšanā iesaistītajām institūcijām. 8.2. Sabiedrības līdzdalības veids – informācijas publicēšana pašvaldības tīmekļvietnē un iesniegto priekšlikumu izvērtēšana. 8.3. Noteikumu projekts bija publicēts pašvaldības tīmekļvietnē www.dobele.lv no 2024. gada 19. decembra līdz 2025. gada 3. janvārim (ieskaitot). 8.4. Publicēšanas laikā par noteikumu projektu netika saņemti sabiedrības viedokļi.

Domes priekšsēdētājs

I.Gorskis

IEVADS

Pašvaldību likuma¹ 4.panta pirmās daļas 11.punktā noteikts, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir īstenot bērnu un aizgādībā esošu personu tiesību un interešu aizsardzību attiecīgajā administratīvajā teritorijā. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66. panta pirmajā daļā noteikts, ka pašvaldība analizē stāvokli bērnu tiesību ievērošanas jomā, izstrādā un īsteno bērnu tiesību aizsardzības programmu pašvaldības administratīvajā teritorijā.² Līdz ar to Dobeles novada pašvaldība (turpmāk – pašvaldība) ir izstrādājusi Dobeles novada pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programmu 2025. – 2027. gadam (turpmāk – bērnu tiesību aizsardzības programma).

Bērnu tiesību aizsardzības programmas izstrāde pašvaldībā ir nepieciešama vairāku iemeslu dēļ:

1. bērnu tiesību nodrošināšana: programma palīdz nodrošināt, ka visi bērni saņem zināmas tiesības un pienākumus, kā arī aizsardzību pret diskrimināciju, vardarbību un bērnu izmantošanu;
2. sociālā iekļaušana: izstrādājot programmu, tiek veicināta bērnu iekļaušana sabiedrībā, nodrošinot, ka viņi saņem piekļuvi izglītībai, veselības aprūpei un sociālajiem pakalpojumiem;
3. preventīva pieeja: programma palīdz identificēt un novērst bērnu aizsardzības problēmas, pirms tās kļūst par nopietnām krīzēm. Tas ietver informācijas sniegšanu vecākiem, pedagogiem un citiem aprūpes sniedzējiem par bērnu tiesībām un labklājību;
4. koordinācija ar citām institūcijām: programma veicina sadarbību starp dažādām institūcijām, piemēram, izglītības iestādēm, sociālajiem dienestiem un tiesu sistēmu, lai efektīvāk risinātu bērnu vajadzības;
5. sabiedrības izpratnes veicināšana: programma var palīdzēt palielināt sabiedrības izpratni par bērnu tiesībām un nepieciešamību tās aizstāvēt, veicinot aktīvāku sabiedrības iesaisti šajā jautājumā;
6. politikas attīstība: programma var kalpot kā pamats politikas plānošanai un lēmumu pieņemšanai, kas attiecas uz bērnu labklājību pašvaldībā.

Kopumā bērnu tiesību aizsardzības programmas izstrāde ir būtiska garantija, ka tiek nodrošināta bērnu labklājība, drošība un attīstība visos sabiedrības līmeņos.

Lai pilnvērtīgi izstrādātu bērnu tiesību aizsardzības programmu, noteiktu veicamos uzdevumus, nepieciešams analizēt esošo situāciju bērnu tiesību aizsardzības jomā pašvaldībā.

¹ Pašvaldību likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/336956-pasvaldibu-likums>

² Bērnu tiesību aizsardzības likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

I. Esošās situācijas raksturojums

1. Demogrāfiskā situācija un bērnu skaits Dobeles novadā

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu ar 2021. gada 1. jūliju izveidots Dobeles novads, kurā agrākais Dobeles novads apvienots ar Auces novadu un Tērvetes novadu.

Demogrāfisko situāciju Dobeles novadā raksturo vairākas būtiskas iezīmes:

1. iedzīvotāju skaits pēdējos gados ir bijis samērā stabils, tomēr redzama tendence uz iedzīvotāju skaita samazināšanos, kas ir saistīta ar migrāciju un dzimstības rādītāju izmaiņām;
2. novērojams, ka pieaugušo skaits, īpaši senioru segmentā, ir audzis, kamēr jauniešu skaits samazinās, kas liecina par to, ka jauni cilvēki bieži dodas mācīties un strādāt uz lielākām pilsētām vai ārzemēm, jo viņiem novadā ir grūti atrast izvēlētajai profesijai atbilstošu izglītības iestādi vai darbu;
3. zems dzimstības līmenis un salīdzinoši augsts mirstības rādītājs ir būtiski faktori, kas ietekmē demogrāfisko situāciju. Tas ir saistīts ar ģimenes plānošanas tendencēm un ekonomiskajiem apstākļiem;
4. ilgtermiņa migrācija uz lielākām pilsētām un ārzemēm ir viens no vadošajiem faktoriem, kas veicina iedzīvotāju skaita samazināšanos lauku apvidos, tostarp arī Dobeles novadā.

Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka iedzīvotāju skaits Dobeles novadā kopš 2021. gada janvāra samazinājies par 3,7%. Vērtējot jaundzimušo skaitu novadā un izglītojamo skaitu novada izglītības iestādēs, secināms, ka šajā laikā ir vērojamas bērnu skaita svārstības arī pozitīvā virzienā, taču satraucoši zemi dzimstības rādītāji ir pēdējos piecos gados, kas liecina par to, ka izglītības iestādes kļūs mazāk piepildītas. Ir svarīgi, ka pašvaldība un citas institūcijas analizē un plāno pasākumus, lai veicinātu demogrāfiskās situācijas uzlabošanu, atbalstot jaunās ģimenes un uzlabojot dzīves kvalitāti.

2. Pašvaldības atbalsts ģimenēm ar bērniem

Atbilstoši Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 9.punktam viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus. Pašvaldība ir izveidojusi Dobeles novada Sociālo dienestu, kuram deleģējusi īstenot pašvaldības noteiktās kompetences sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, sociālās aprūpes, sociālā darba, sociālās rehabilitācijas un veselības veicināšanas jomā.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma³ 11.panta 2.punktā ir noteikti Sociālā dienesta uzdevumi, kā piemēram, veikt sociālo darbu ar personām, ģimenēm un personu grupām, sniegt sociālos pakalpojumus vai organizēt to sniegšanu ģimenēm ar bērniem, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, audžuģimenēm, aizbildņiem, personām, kuras aprūpē kādu no ģimenes locekļiem, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma personām, personām ar garīga rakstura traucējumiem un citām personu grupām, kurām tas nepieciešams.

Pašvaldības Sociālajā dienestā iespējams iesniegt pieteikumu trūcīgas vai maznodrošinātas mājāsaimniecības statusa piešķiršanai un saņemt šo statusu apliecinošu izziņu. Izziņa par trūcīgas vai maznodrošinātas mājāsaimniecības statusu nepieciešama, lai saņemtu sociālo palīdzību, sociālos pakalpojumus, pabalstus un dažādus atvieglojumus. Trūcīgas vai maznodrošinātas

³ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/68488-socialo-pakalpojumu-un-socialas-palidzibas-likums>

mājsaimniecības statusa piešķiršanai tiek vērtēti mājsaimniecības ienākumi atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam.

Trūcīgas mājsaimniecības ienākuma sliekšnis ir 50% apmērā no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā, pārējām personām mājsaimniecībā ienākumu sliekšnim piemēro koeficientu 0,7. Bet maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis Dobeles novadā ir noteikts 70% apmērā no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā, pārējām personām mājsaimniecībā ienākumu sliekšnim piemēro koeficientu 0,7. Mainoties mediānai, katru gadu atbilstoši likumā paredzētajiem procentiem ir atšķirīgs arī ienākumu sliekšnis, lai atbilstu trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusam.

Pamatojoties uz Dobeles novada domes 2021.gada 31.augusta saistošajiem noteikumiem Nr. 6 "Par sociālās palīdzības pabalstiem Dobeles novadā"⁴, trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm piešķir:

1. pamata sociālās palīdzības pabalstus:
 - 1.1. garantētā minimālā ienākuma pabalsts;
 - 1.2. mājokļa pabalsts;
2. papildus sociālās palīdzības pabalstus:
 - 2.1. pabalsts krīzes situācijā;
 - 2.2. pabalsts veselības aprūpes izdevumu apmaksai;
 - 2.3. pabalsts bērna apģērbam un ar izglītību saistītu izdevumu apmaksai;
 - 2.4. pabalsts ēdināšanas izdevumu segšanai pirmsskolas izglītības iestādē;
 - 2.5. pabalsts izglītojamo ēdināšanai.

Papildus pašvaldība sniedz sekojošu atbalstu trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm:

- nekustamā īpašuma maksājumu atvieglojumi;
- pārtikas un higiēnas paku nodrošināšana;
- atlaides vecāku līdzmaksājumam profesionālās ievirzes izglītībā.

Atbilstoši pašvaldības izdotajiem normatīvajiem aktiem ģimenēm ar bērniem ir iespējams saņemt:

- pabalstu sociālās rehabilitācijas plāna mērķu sasniegšanai;
- pabalstu bērna piedzimšanas gadījumā;
- Ziemassvētku pabalstu (konfekšu pakas);
- atbalstu mājokļa vides pielāgošanai personām ar funkcionēšanas ierobežojumiem;
- atbalstu bērnu ēdināšanai pašvaldības izglītības iestādēs;
- atlaides vecāku līdzmaksājumam profesionālās ievirzes izglītībā;
- atbalstu aizbildnībā un audžuģimenē esošiem bērniem.

Dobeles novada attīstības programmā 2021.-2027. gadam secināts, ka novada teritorijā ir pieejams daudzveidīgs sociālo pakalpojumu klāsts, tomēr svarīgi to attīstīt arī turpmāk, veidojot gan jaunus sociālos pakalpojumus, gan pilnveidojot esošos.

Atbilstoši Dobeles novada domes 2024.gada 29.maija saistošajiem noteikumiem Nr. 13 "Par sociālajiem pakalpojumiem Dobeles novadā"⁵ pašvaldības Sociālais dienests sniedz divdesmit

⁴ Dobeles novada domes 2021.gada 31. augusta saistošie noteikumi Nr. 6 "Par sociālās palīdzības pabalstiem Dobeles novadā". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/326962-par-socialas-palidzibas-pabalstiem-dobeles-novada>

⁵ Dobeles novada domes 2024.gada 29.maija saistošie noteikumi Nr. 13 "Par sociālajiem pakalpojumiem Dobeles novadā". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/352805-par-socialajiem-pakalpojumiem-dobeles-novada>

piecus dažādus sociālos pakalpojumus, no kuriem attiecībā uz ģimenēm ar bērniem kā būtiskākie jāatzīmē:

1. sociālā darba pakalpojums, kas nodrošina profesionālu palīdzību personām (ģimenēm), lai veicinātu vai atjaunotu to spēju sociāli funkcionēt, kā arī lai mazinātu sociālo atstumtību, attīstot personas pašas resursus un iesaistot to atbalsta sistēmās. Sociālā darba pakalpojums ietver riska novērtēšanu vai daudzpakāpju izvērtēšanu ģimenēs ar bērniem, personas (ģimenes) vajadzību un resursu izvērtēšanu, personas (ģimenes) sociālo problēmu noteikšanu, personas (ģimenes) sociālā gadījuma vadīšanas plāna izstrādi un/vai individuālo sociālās rehabilitācijas plānu izstrādi, sociālo gadījumu vadīšanu, individuālas sociālā darbinieka konsultācijas, personas (ģimenes) vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem izvērtēšanu un organizēšanu personas sociālo problēmu risināšanai un informācijas sniegšanu par pakalpojumiem un sociālo palīdzību;
2. krīzes centra pakalpojums, kas nodrošina drošu naktsmītni, sociālo un psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām (ģimenēm), lai atgūtu fizisko un psihisko veselību, spēju integrēties sabiedrībā, personīgo resursu apzināšanos, sociālo prasmju un zināšanu novērtēšanu, pilnveidošanu un attīstīšanu;
3. atelpas brīža pakalpojums, kas nodrošina īslaicīgu diennakts sociālās aprūpes pakalpojumu personām no trīs gadu vecuma ar funkcionāliem traucējumiem, kuras dzīvo ģimenēs un kurām ir noteikta invaliditāte un izsniegts Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk – VDEĀVK) atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar funkcionāliem traucējumiem;
4. dienas aprūpes centra pakalpojums, kas nodrošina personu ar garīga rakstura traucējumiem un personu ar invaliditāti uzraudzību un individuālu psihosociālu atbalstu, palīdzību pašaprūpē, izglītošanu un kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Pakalpojums tiek sniegts, lai veicinātu personu iekļaušanos sabiedrībā, jaunu sociālo kontaktu veidošanu, personīgo resursu apzināšanos, sociālo prasmju attīstīšanu;
5. dienas centra pakalpojums, kas nodrošina personu izglītošanu, kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas, psihosociālo atbalstu, veicinot iekļaušanos sabiedrībā, jaunu sociālo kontaktu veidošanos, personīgo resursu apzināšanos un sociālo prasmju attīstīšanu. Dienas centra pakalpojums ietver: darbošanos interešu grupās, izglītojošas lekcijas, sociālā darbinieka pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, radošas aktivitātes, pašaprūpes prasmju veicināšanu;
6. ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā bērniem, kas nodrošina pilnu aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja nav iespējama aprūpe un audzināšana audžuģimenē vai pie aizbildņa, ja bērni nesaņem valsts finansētus ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju pakalpojumus;
7. speciālistu pakalpojumi, kas nodrošina personai (ģimenei) klātienēs profesionālas psihologa vai citu speciālistu konsultācijas un palīdzību, kuru objektīvu apstākļu dēļ persona (ģimene) nespēj pati sev nodrošināt;
8. izglītojošo un atbalsta grupu pakalpojums, kas nodrošina personām (ģimenēm) iespēju mazināt sociālo izolētību, saņemt atbalstu, gūt motivāciju, grupā risināt esošās problēmas, palīdzēt atjaunot personas (ģimenes) sociālās funkcionēšanas spējas, veicinot ģimenes locekļu (personu) izglītošanos, jaunu prasmju un iemaņu apgūšanu, lai palīdzētu radīt priekšnoteikumus labvēlīgai sociālajai videi;
9. aprūpes pakalpojums nepilngadīgām personām ar invaliditāti, kas nodrošina bērniem ar invaliditāti aprūpi, uzraudzību, pašaprūpes spēju attīstīšanu un saturīgu brīvā laika

- pavadišanu dzīvesvietā. Tiesības saņemt pakalpojumu ir bērniem no 5 līdz 18 gadu vecumam, kuriem ar VDEĀVK lēmumu ir noteikta invaliditāte un izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, ja bērna likumiskais pārstāvis vai audžuģimene nodarbinātības vai citu objektīvu iemeslu dēļ nevar nodrošināt šī bērna aprūpi un uzraudzību nepieciešamajā apjomā un Dienests ir konstatējis šādas aprūpes nepieciešamību;
10. sociālā mentora pakalpojums, kas nodrošina personai atbalstu un apmācību sociālo prasmju apgūšanā, uzlabo personas dzīves kvalitāti un attīsta spējas patstāvīgi sociāli funkcionēt, iekļauties sabiedrībā, attīsta spējas palīdzēt pašam sev. Pakalpojuma ietvaros tiek veicināta sociālo prasmju apguve, pilnveide un apgūto prasmju nostiprināšana, nodrošinot individuālu konsultatīvu, praktisku, izglītojošu, asistējošu un emocionālu atbalstu dzīvesvietā un sociālajā vidē;
 11. ģimenes asistenta pakalpojums, kas nodrošina personai atbalstu un apmācību sociālo prasmju apgūšanā, bērnu aprūpē, audzināšanā, uzraudzīšanā un mājsaimniecības vadīšanā;
 12. asistenta un pavadona pakalpojums bērniem ar invaliditāti, kas tiek nodrošināts bērniem no 5 līdz 18 gadu vecumam, kuriem ar VDEĀVK lēmumu ir noteikta invaliditāte un izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, lai veicinātu socializāciju ārpus mājas;
 13. higiēnas pakalpojums, kas tiek nodrošināts personām, kurām sociālo apstākļu vai sociālo prasmju trūkuma dēļ nav iespējams nodrošināt savu un savu ģimenes locekļu personisko higiēnu. Pakalpojums ietver mazgāšanos dušā, veļas mazgāšanas un veļas žāvēšanas pakalpojumus;
 14. sociālās rehabilitācijas pakalpojums bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām, kas ir sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kopums, kas tiek nodrošināts personām, lai tās spētu atgūt fizisko, psihisko veselību un integrētos sabiedrībā;
 15. sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbībā cietušām pilngadīgām personām, kas ir sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kopums, kas tiek nodrošināts personām, lai tās spētu atgūt fizisko, psihisko veselību un integrētos sabiedrībā;
 16. sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbību veikušām pilngadīgām personām, kas ir sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kopums, kas tiek nodrošināts personām, lai novērstu vai mazinātu turpmākus vardarbības riskus.

3. Bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpe

Bāriņtiesu likuma 4.panta otrajā daļā⁶ norādīts, ka bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 11.panta 2.punktam viens no pašvaldības uzdevumiem ir sniegt sociālos pakalpojumus vai organizēt to sniegšanu ģimenēm ar bērniem, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, audžuģimenēm [..]. Līdz ar to būtiski izvērtēt pašvaldībā esošo situāciju pilnvērtīgas dzīves apstākļu nodrošināšanā, labvēlīgas sociālās vides nodrošināšanā un bērnu un bez vecāku gādības palikušo bērnu tiesības augt ģimeniskā vidē.

Sociālais dienests sniedz sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību ģimenēm, kuras nonākušas dienesta redzeslokā. Gadījumos, kad situācija ģimenēs nemainās, uzlabojumi nav novērojami, ģimenes ar bērniem nonāk pašvaldības Dobeles novada bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesas) redzeslokā. Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 2.panta pirmo daļu bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde.

⁶ Bāriņtiesu likums. LR likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/139369-barintiesu-likums>

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 7.¹ pantu katram bērnam ir neatņemamas tiesības uz ģimeni un atbilstoši minētā likuma 26.panta pirmajai daļai ģimene ir dabiska bērna attīstības un augšanas vide, un katram bērnam ir neatņemamas tiesības uzaugt ģimenē [..]. Civillikuma⁷ 203.panta pirmajā daļā un Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmajā daļā noteikti tie apstākļi, kas var būt par pamatu bērna aizgādības tiesību pārtraukšanai. Aizgādības tiesību pārtraukšana ir pagaidu līdzeklis. No vienas puses, tās mērķi ir novērst apdraudējumu bērnam, no otras puses, dot vecākam iespēju novērst tos apstākļus, kas bija pamatā aizgādības tiesību pārtraukšanai. Aizgādības tiesību pārtraukšana ir būtisks vecāka tiesību ierobežojums. Aizgādības tiesību pārtraukšana vecākam ir galējais līdzeklis, ja nav iespējams novērst bērna vislabākajām interesēm nelabvēlīgos apstākļus, viņam paliekot vecāka aizgādībā.⁸

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 39.panta pirmo daļu pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par bērna ārpusģimenes aprūpi, bāriņtiesa nekavējoties par to informē bērna vecāku dzīvesvietas sociālo dienestu un lūdz sniegt nepieciešamo palīdzību bērna vecākiem. Pasākumiem, kas tiek veikti laikā, kamēr vecākam ir pārtrauktas aizgādības tiesības, ir jābūt vērstiem uz to apstākļu, kas bijuši aizgādības tiesību pārtraukšanas pamatā, novēršanu un vecāka un bērna atkalapvienošanu. Atbilstoši Civillikuma 203.panta ceturtajai daļai [..], ja gada laikā no aizgādības tiesību pārtraukšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par prasības celšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai. Līdz ar to bāriņtiesas pienākums ir lemt par iespēju bērna vecākiem pārtrauktās aizgādības tiesības atjaunot.

Vērtējot vecāku skaitu, kuriem bāriņtiesa pārskata gadā atjaunojusi pārtrauktās aizgādības tiesības, secināms, ka skaitliskais rādītājs ir mazs, piemēram, 2022. un 2023.gadā bāriņtiesa diviem vecākam ir atjaunojusi pārtrauktās aizgādības tiesības. Analizējot iemeslus, kāpēc tik maz gadījumos vecākiem tiek atjaunotas aizgādības tiesības pašvaldības administratīvajā teritorijā, secināms, ka vecākiem pietrūkst motivācijas un vēlmes novērst apstākļus, kas bija par pamatu bērna aizgādības tiesību pārtraukšanai, piemēram, vecāks atsakās sadarboties ar sociālo dienestu, nenotiek sadarbība ar ārpusģimenes pakalpojuma sniedzēju, lai veicinātu saskarsmi ar bērnu, finansiāli izdevīgi apstākļi vecākam (nav jāuztur bērns, jo to dara pašvaldība).

Gadījumos, kad vecākam ir pārtrauktas bērna/bērnu aizgādības tiesības, bērnam nodrošināma ārpusģimenes aprūpe. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 4.panta ceturto daļu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem nodrošināma aprūpe ģimeniskā vidē — audžuģimenē, pie aizbildņa, un tikai tad, ja tas nav iespējams, aprūpe tiek nodrošināta ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. No minētā izriet, ka primāri jāmeklē iespējas bērnam tikt ievietotam ģimeniskā vidē – audžuģimenē vai pie aizbildņa.

Atbilstoši lietu piekritībai par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu, pašvaldībā 2024.gada 31.decembrī ārpusģimenes aprūpē atradās 107 bērni, no tiem audžuģimenēs uzturējās 20 bērni, aizbildņu ģimenēs – 69 bērni un ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās – 18 bērni. Par 20 ģimenēm (29 bērni kopā) bāriņtiesa pārskata gadā informējusi pašvaldības sociālo dienestu, jo tajās nepietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana.

2024. gadā 19 vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības (25 bērni kopā), 17 bērniem nodrošināta ārpusģimenes aprūpe, no tiem - 1 ievietots audžuģimenē, 15 - aizbildņu ģimenē, 1 - institūcijā.

Ja gada laikā no aizgādības tiesību pārtraukšanas nav iespējams tās atjaunot, bāriņtiesa lemj par prasības celšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai, izņemot gadījumu, kad aizgādības tiesības nevar atjaunot no vecāka neatkarīgu apstākļu dēļ. 2024.gadā bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu iesniegt prasību tiesā par bērna aizgādības tiesību atņemšanu 11 vecākiem. Pēc Bāriņtiesas sagatavotajiem un tiesās iesniegtajiem prasību pieteikumiem, ar tiesas spriedumiem 3 personām ir atņemtas aizgādības tiesības uz 3 bērniem.

⁷ Civillikums. Pieejams: <https://m.likumi.lv/ta/id/225418-civillikums>

⁸ Tiesu prakses apkopojums. Aizgādība, saskarsme, uzturlīdzekļi. 2022. Pieejams: <https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/tiesu-prakses-apkopojumi/civiltiesibas>

Kā pozitīvu rādītāju var minēt vecāku sadarbību ar sociālo dienestu, uzdevumu izpildi un pozitīvu motivāciju, negaidot normatīvajos aktos noteikto gada termiņu. 2024.gadā ar bāriņtiesas lēmumu 3 vecākiem ir atjaunotas aizgādības tiesības uz bērniem, un 3 bērni varēja atgriezties vecāku aprūpē un audzināšanā. Tas liecina par to, ka daļa vecāku apzinās savas kļūdas un vēlas atgūt savus bērnus, kuriem iepriekš bija radījuši sliktus dzīves apstākļus un nepiemērotu vidi.

Bērnām, kurš palicis bez vecāku gādības, nodrošināma ārpusģimenes aprūpe. Bērna interesēs ir primāri nodrošināt iespēju bērnam augt pie aizbildņa vai audžuģimenē, un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam tiek nodrošināta ārpusģimenes aprūpe institūcijā. Diemžēl, bāriņtiesai joprojām ir problēmas nodrošināt ģimenisku vidi vairākiem vienas ģimenes bērniem un bērniem pusaudžu vecumā, kuriem ir uzvedības un atkarības problēmas, kā arī nereti paši bērni pauž viedokli, ka viņi nevēlas atrasties aizbildņu ģimenēs vai audžuģimenēs, cerot, ka vecāki atgūs pārtrauktās aizgādības tiesības.

Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās. Pārskata periodā kopējais aizbildņu skaits ir 46, no kuriem 27 ir vecvecāki, 8 citi radnieki, bet 11 citas personas.

Uz 2024. gada decembri Dobeles novadā ir 9 audžuģimenes, no tām 1 krīzes audžuģimene. 2024. gadā ārpusģimenes aprūpe beigusies:

- 1 bērnam, kurš bija ievietots audžuģimenē un ir sasniedzis pilngadību;
- 6 bērniem, kuriem bija nodibināta aizbildnība, un viņi ir sasnieguši pilngadību;
- 5 bērniem, kuri atgriezās vecāka aprūpē, jo vecākam atjaunotas pārtrauktās aizgādības tiesības.

4. Izglītības nodrošinājums un brīvā laika pavadīšanas iespējas

Pašvaldības prioritāte izglītības jomā ir izglītojamajiem nodrošināt kvalitatīvu, konkurētspējīgu, izglītojamo vajadzībām un spējām atbilstošu un pieejamu izglītību. Lai prioritāti īstenotu, pašvaldībā ir sakārtots un izveidots visu izglītības pakāpju iestāžu tīkls jeb izglītības ekosistēma, kas ir atbilstoša pieprasījumam pirmsskolas izglītībā un vispārizglītojošajās izglītības pakāpēs, profesionālajā izglītībā, kā arī profesionālās ievirzes izglītībā.

Dobeles novada Izglītības pārvalde sadarbībā ar visām izglītības iestādēm īsteno izvirzīto stratēģisko mērķi: augstas kvalitātes izglītība ikvienā izglītības iestādē, kas veido mērķtiecīgas, atbildīgas un veiksmīgas personības.

Mērķa īstenošanai ir izvirzīti galvenie darbības virzieni:

1. pedagogi - datos balstīta pedagogu un atbalsta personāla profesionālā pilnveide;
2. izglītības saturs - mācību sasniegumu vērtēšana ikviena izaugsmei. Lasītprasmes veicināšana, sākot no pirmsskolas vecuma;
3. atbalsts ikviena izaugsmei - starpinstitucionālā sadarbība (preventīvs darbs vardarbības un mācību pamešanas risku mazināšanai). Kvalitatīva un datos balstīta iekļaujošā izglītība, atbalsts talantu attīstībai;
4. pārvaldība - mācību procesa un sasniegto rezultātu, tai skaitā izglītojamo individuālo sniegumu, monitorēšana. Dobeles novada Izglītības pārvaldes vizītes izglītības iestādēs, mācību procesa vērošana, sarunas ar vadības komandām. Datos balstītu lēmumu pieņemšana.

Pirmsskolas izglītība tiek nodrošināta 9 pirmsskolas izglītības iestādēs (turpmāk – PII): Annenieku PII “Riekstiņš”, Auru PII “Auriņš, Dobeles PII “Jāņtārpiņš”, Dobeles PII “Spodrītis”, Dobeles PII “Zvaniņš”, Dobeles PII “Valodiņa” ar specializāciju valodas traucējumos, Krimūnu PII “Ābolītis”, Auces PII “Vecauce”, Auces PII “Pīlādzītis”. Kopumā 2024./2025.m.g. pirmsskolas izglītības iestādēs Valsts izglītības informācijas sistēmā (turpmāk –VIIS) reģistrēti 974 audzēkņi.

Pirmsskolas izglītības grupas ir izveidotas arī astoņās skolās: Annas Brigaderes pamatskolā, Augstkalnes pamatskolā, Bikstu pamatskolā, Gardenes pamatskolā, Mežinieku pamatskolā, Penkules pamatskolā, Bēnes pamatskolā, Bērzupes pamatskolā ar speciālās izglītības programmu.

Pie skolām izveidotajās pirmsskolas izglītības grupās VIIS kopumā reģistrēti 364 audzēkņi.

Dobeles novadā no visiem 1334 pirmsskolas izglītības pakāpēs reģistrētajiem audzēkņiem obligātajā (5-6 gadi) pirmsskolas izglītībā VIIS reģistrēti 637 audzēkņi.

Vispārizglītojošo izglītību sākumskolas, pamatskolas un vidējās izglītības pakāpēs Dobeles novada pašvaldība nodrošina 12 izglītības iestādēs: Annas Brigaderes pamatskolā, Augstkalnes pamatskolā, Bikstu pamatskolā, Gardenes pamatskolā, Mežinieku pamatskolā, Penkules pamatskolā, Dobeles sākumskolā, Auces vidusskolā, Bēnes pamatskolā (108 izglītojamie), Dobeles 1. vidusskolā, Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošajā vidusskolā, Dobeles Valsts ģimnāzijā.

Kopumā 2024./2025.m.g. vispārējās izglītības programmās izglītības iestādēs VIIS reģistrēti 2484 izglītojamie pamatizglītības pakāpē, 380 – vidējās izglītības pakāpē.

Pašvaldība izglītojamajiem nodrošina iespēju apgūt arī profesionālās izglītības programmas Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošajā vidusskolā (turpmāk – DAVV). Izglītības iestāde piedāvā apgūt friziera, lietveža, datorsistēmu tehnika, automehānika, viesmīlības pakalpojumu speciālista, pavāra profesiju. Profesionālo izglītību DAVV apgūst 313 jaunieši.

Profesionālo izglītību Bērzupes pamatskolā iespējams apgūt arī audzēkņiem, kas apguvuši speciālās izglītības programmas. Izglītības iestāde ir licencējusi izglītības programmu “Ēdināšanas pakalpojumi” ar iegūstamo kvalifikāciju – virtuves darbinieks. 2024./2025. mācību gadā programmā profesiju apgūst 12 jaunieši. Vienlaikus Bērzupes pamatskolā ir izveidota arī darba iemaņu klase, kurā mācības apgūst 19 izglītojamie.

Pašvaldības izglītības iestādēs kā iekļaujošas tiek īstenotas arī speciālās izglītības programmas, kurās kopumā mācās 165 izglītojamie:

1. speciālās izglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem (33 izglītojamie);
2. speciālās izglītības programma izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem (1 izglītojamais);
3. speciālās izglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem (103 izglītojamie);
4. speciālās izglītības programmas izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem (28 izglītojamie).

Dobeles novadā speciālo izglītības programmu apguve notiek integrēti 8 izglītības iestādēs: Auces vidusskolā, Augstkalnes pamatskolā, Dobeles 1.vidusskolā, Dobeles sākumskolā, Bikstu pamatskolā, Penkules pamatskolā, Mežinieku pamatskolā un Gardenes pamatskolā. Savukārt 5 izglītības iestādēs speciālo izglītības programmu apguve tiek organizēta nodalīti atsevišķās klasēs: Auces vidusskolā, Penkules pamatskolā, Dobeles sākumskolā, Mežinieku pamatskolā.

Pašvaldībā ir izglītības iestāde, kas gan pirmsskolā, gan pamatizglītībā īsteno tikai speciālās izglītības programmas. Tā ir Bērzupes pamatskola, kurā mācās 5 pirmsskolas izglītības audzēkņi, 33 audzēkņi 1. – 9. klašu grupā un kā iepriekš minēts – darba iemaņu klasē 19 audzēkņi, savukārt arodklasē – 12 audzēkņi.

Pašvaldības dibinātās vispārizglītojošās un profesionālās ievirzes izglītības iestādes piedāvā arī daudzveidīgas interešu izglītības programmas. Interešu izglītības mērķis ir radīt iespējas bērnu un jauniešu personības vispusīgai un harmoniskai attīstībai, tādējādi sekmējot formālajā izglītībā iegūto zināšanu un prasmju papildināšanu, talanta izkopšanu, pašattīstību, profesionālo iemaņu apguvi, karjeras plānošanu, lietderīgu brīvā laika pavadīšanu un socializāciju.

Kopumā Dobeles novada skolās tiek īstenota 161 interešu izglītības programma un 40 profesionālās ievirzes programmas, t.sk.:

1. 84 kultūrizglītības programmas (dejas, mūzika, vizuālā un lietišķā māksla, teātris, folklorā);
2. 35 sporta programmas (sporta spēles, vispārējā fiziskā sagatavotība, koriģējošā vingrošana, vieglatlētika, orientēšanās, tūrisms, dambrete);

pakāpiens pa pakāpienam, karjeras izglītība 1.- 4. klašu izglītojamajiem, 5.- 9. klašu izglītojamajiem, 10.- 12. klašu izglītojamajiem. Nodarbības atbilstoši vecumam un mērķauditorijai aktuālajai tēmai piesaka izglītības iestāde. Visas konsultācijas un nodarbības Dobeles novada bērniem un jauniešiem ir bezmaksas.

Veiksmīga sadarbība skolām ir izveidojusies ar Dobeles PIUAC, kas piedāvā izzinošas nodarbības bērniem un pedagogiem īpašu tehnoloģisko aprīkojumu izzināšanā un apguvē.

Aizvadītos mācību gadus Dobeles novada izglītības iestādes aktīvi iesaistījās vairākos projektos: Erasmus projektā “Aktivitātes iekļaujošās izglītības stiprināšanai”, Eiropas Sociālā fonda projektā “Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai”, Eiropas Sociālā fonda projektā „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs”, kā arī Eiropas Sociālā fonda projektā "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" - “PuMPuRS”. Projektu mērķi bija sniegt atbalstu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanai, veicināt izglītojamo izpratni un atbildību par cieņpilnām savstarpējām attiecībām, sociālajām prasmēm un vērtību orientāciju.

2023. gada nogalē iepriekšminētie projekti noslēdzās, sasniegtie rezultāti bija manāmi, un, lai darbs turpinātos, Dobeles novada dome apstiprināja Rīcības programmu “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns 2024. – 2028. gadam”⁹.

Lai veicinātu bērnu un jauniešu saturīgu un lietderīgu brīvā laika pavadīšanu, popularizējot veselīgu dzīvesveidu, kā arī atbalstītu nevalstisko organizāciju un fizisko personu iniciatīvu bērnu un jauniešu brīvā laika organizēšanā, pašvaldība ik gadu izsludina atklātu konkursu bērnu un jauniešu vasaras nometņu atbalstam. 2024. gadā šim mērķim pašvaldība piešķīra 12 371 euro astoņu vasaras nometņu organizēšanai, kas tika plānotas bērniem un jauniešiem no 9 līdz 19 gadu vecumam.

5. Bērnu un jauniešu līdzdalība

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 13. pantu, bērnam ir tiesības brīvi izteikt savas domas, saņemt un sniegt jebkāda veida informāciju, tiesības tikt uzklaustītam, tiesības uz apziņas un ticības brīvību, uz biedrošanās brīvību, piedalīties pašpārvaldē izglītības, kultūras un sporta jomā, jebkurās citās jomās, kas skar bērna intereses, bērna viedoklim vēltāma pienācīga vērība atbilstoši viņa vecumam un briedumam. Līdzdalība ir vērtīga prasme, kā arī process, kurā bērni piedalās sev būtisku jautājumu izlemšanā. Līdzdalība ir priekšnosacījums pilnvērtīga mācību procesa nodrošināšanai, un tā ir saistīta ar bērna sociālo iekļaušanos.

Pašvaldībā tiek veidota labvēlīga, iekļaujoša un atbalstoša vide bērnu un jauniešu līdzdalības veicināšanai, tāda vide, kurā bērni un jaunieši var brīvi izteikt savas domas, idejas un vēlmes. Pašvaldības izglītības atbalsta iestādes DJIVC mērķis ir nodrošināt izglītības atbalstu un karjeras attīstības atbalstu pašvaldības izglītojamajiem, viņu vecākiem, pedagogiem, kā arī jaunatnes politikas īstenošanu Dobeles novadā.

DJIVC ir atbildīgs par jaunatnes politiku Dobeles novadā, jauniešu iniciatīvu un līdzdalības veicināšanu, kā arī bērnu un jauniešu lietderīgu brīvā laika pavadīšanu. Praktisko darbu ar jaunatni īsteno DJIVC Jauniešu mājā Dobelē, Aucē un Augstkalnē, kā arī jaunatnes darbinieks mobilajā darbā ar jaunatni vietās, kur nav jauniešu mājas. Piedaloties DJIVC piedāvātajās aktivitātēs un pasākumos, jaunieši apgūst jaunas zināšanas, prasmes un veido attieksmi patstāvīgas dzīves uzsākšanai, kā arī jauniešiem ir lielāka izpratne par līdzdalības iespējām savā kopienā. DJIVC sniedz jauniešiem piekļuvi informācijai par viņu tiesībām, iespējām un atbalsta sistēmām, tādējādi attīstot jauniešu kritiskās domāšanas un problēmu risināšanas prasmes. DJIVC sadarbojas ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru, kas jauniešiem piedāvā dažādas iespējas

⁹ “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns 2024. – 2028. gadam”. Pieejams: <https://www.dobelev.lv/dokumenti-0>

3. 11 vides izglītības programmas (mazpulki, gidi, ekoloģija, vides un novada vēstures izpēte, floristika);
4. 18 tehniskās jaunrades programmas (robotika, datorgrafika, programmēšana);
5. 8 jauniešu iniciatīvu programmas (līderība, skauti, gaidas, jaunsargi, debates);
6. 5 citas programmas (žurnālistika, svešvalodas, literārā jaunrade, satiksmes noteikumu mācība, pirmā palīdzība).

Profesionālās ievirzes izglītības programmas ir iespējams apgūt 4 izglītības iestādēs: Dobeles Mūzikas skolā (225 audzēkņi), Dobeles Mākslas skolā (222 audzēkņi), Dobeles Sporta skolā (358 audzēkņi) un Auces Mūzikas un mākslas skolā (175 audzēkņi).

Gan skolu interešu izglītības pulciņi, gan profesionālās ievirzes izglītības iestādes ar saviem audzēkņiem aktīvi iesaistās gan Dobeles novada, gan Zemgales reģiona, kā arī Latvijas mēroga skatēs un konkursos, kā arī aktīvi atbalsta ar līdzdalību pašvaldības organizētās aktivitātes un pasākumus, nereti skolu radošie jaunieši izsaka arī savas idejas kultūras aktivitātēm.

Izglītīto skolēnus atbilstoši viņu interesēm un talantiem, rosināt viņu iesaistīšanos ārpusskolas mācību un kultūras aktivitātēs, veicināt viņu darbošanos uz sasniegumiem – tas viss ir vērtējams kā kvalitatīvs pedagogu darbs un pašvaldības atbalsts darbam ar talantīgajiem skolēniem, kas katru mācību gadu ar augstiem sasniegumiem popularizē Dobeles novada vārdu ne tikai Zemgales reģionā, bet arī Latvijā, pat ārpus tās robežām.

Jau sesto gadu turpinās Latvijas Nacionālā kultūras centra apmaksātā kultūrizglītības programma "Latvijas skolas soma", kurā piedalījās visi Dobeles novada skolu izglītojamie. Programmas mērķis - katram mūsu novada skolēnam nodrošināt iespēju iepazīt Latvijas mākslas un kultūras norises (mūzikā, teātrī, dejā, cirkā, vizuālajā mākslā, kino, arhitektūrā, dizainā, materiālajā un nemateriālajā kultūras mantojumā, literatūrā un grāmatniecībā), kas saistītas ar mācību un audzināšanas darba saturu. Projekta ietvaros skolēniem ir iespēja apmeklēt koncertlekcijas, izrādes, kino filmas gan klātienē, gan attālināti, apmeklēt muzejus, piedalīties muzeju pedagoģiskajās, interaktīvi izglītojošajās, mākslinieciski radošajās nodarbībās, aplūkot dažādas Latvijas pilsētvides un to arhitektūru. Dobeles novada izglītojamie programmu "Latvijas skolas soma" novērtē kā papildu izglītojošas kultūras aktivitātes.

Pēdējos divos gados skolu kolektīviem ir veidojusies veiksmīga sadarbība ar pašvaldības bibliotēkām, vienlīdz kvalitatīvi vērtējamās aktivitātes ir gan pilsētu, gan lauku teritorijās. Sadarbībā ar skolām bibliotekāri arī skolēnu mērķauditorijai plāno un organizē daudzveidīgas izglītojošas nodarbības, tikšanās ar grāmatu autoriem, bērnu darbu izstādes, bērnus un viņu vecākus iesaista ikgadējā aktivitātē "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija", organizē konkursu "Skaļā lasīšana" u.c., tādējādi radot interesi par literatūru, vienlaikus sniedzot ieguldījumu bērnu un jauniešu lasītprasmes veicināšanā.

Lai nodrošinātu kvalitatīvas izglītības piedāvājumu, izglītības iestādes veiksmīgi sadarbojas ar Dobeles Jaunatnes iniciatīvu un veselības centru (turpmāk - DJIVC), kas ir pašvaldības dibināta izglītības atbalsta iestāde un nodrošina metodisko, psiholoģisko, informatīvo, un citu intelektuālo atbalstu pedagogiem, izglītojamajiem, izglītojamo vecākiem un izglītības iestādēm. DJIVC darbības mērķis ir nodrošināt izglītības atbalstu un karjeras attīstības atbalstu pašvaldības izglītojamajiem, viņu vecākiem, pedagogiem, kā arī jaunatnes politikas īstenošanu Dobeles novadā. Centra mērķauditorija ir bērni un jaunieši vecumā no 3 līdz 25 gadiem. DJIVC psihologi, logopēdi un speciālais pedagogs regulāri piedalās novada izglītības iestāžu atbalsta komandu darbā. DJIVC nodrošina individuālas konsultācijas pie atbalsta personāla – izglītības psihologa, psihoterapijas speciālista, skolotāja logopēda, pedagoga karjeras konsultanta, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga, jaunatnes lietu speciālistiem un jaunatnes darbiniekiem. DJIVC īsteno 11 neformālās izglītības programmas bērniem un jauniešiem par tēmām: veselīgs dzīvesveids; droša vide apkārt; atkarības; seksuālā un reproduktīvā veselība, emocionālās attīstības un sociālo prasmju veicināšanas programma bērniem un jauniešiem (saskarsmes veidošana, konflikti un to risināšana, mobings); meiteņu un zēnu grupa; STOP 4-7 programma: agrīna intervence bērniem ar uzvedības problēmām, jauniešu neformālā izglītība – Domā plašāk!, jauniešu līdzdalība –

iesaistīties vietējā, nacionālā un starptautiskā līmeņa projektos. Novada jaunieši īstenojuši vietējā mēroga iniciatīvu projektus par tēmām - līdzdalība, neformālā izglītība, mentālā veselība, medijpratība, sports un veselīgs dzīvesveids, telpu labiekārtošana u.c. DJIVC jaunatnes darbinieki vairākos gadījumos ir veikuši atbalsta funkcijas. DJIVC paspārnē darbojas biedrība “Dobeles Jauniešu dome” (turpmāk - DJD), kas regulāri tiekas, organizē pasākumus, īsteno projektus, kur jauniešiem ir iespēja mācīties vienam no otra. DJD aktīvie jaunieši ar jaunatnes darbinieku atbalstu uzsākuši Dobeles novada jauniešu domes izveidi, jaunieši piedalījušies apmācībās par līdzdalību un projektu īstenošanu.

Lai veicinātu jauniešu līdzdalību, pašvaldība ir izveidojusi projektu fondu finansiāla atbalsta saņemšanai jauniešu un jaunatnes biedrību projektu programmā. Projektu konkurss tiek izsludināts divas reizes gadā ar kopējo finansējumu 5550,00 EUR, viena projekta maksimālā atbalstāmā summa ir līdz 600,00 EUR. Laika posmā no 2021.gada līdz 2024. gadam īstenoti 35 projekti.

Lai veicinātu jauniešu līdzdalību izglītības procesos, 11 Dobeles novada izglītības iestādēs darbojas skolēnu pašpārvalde, kas iesaistās skolas dzīves veidošanā, dažādu pasākumu organizēšanā un projektu īstenošanā. DJIVC nodrošina pašpārvalžu dalībnieku un atbalsta personu izglītošanu, piedāvājot apmācības un pieredze apmaiņas pasākumus, tādējādi veicinot jauniešu līdzdalību viņiem aktuālu jautājumu risināšanā un lēmumu pieņemšanā. Pašpārvalžu dalībnieki katru gadu aktīvi iesaistās Dobeles novada jauniešiem organizētajos pasākumos, kā piemēram, “Kafija ar politiķiem” un “Jaunatnes forums”. DJIVC direktores vietniece ir pašvaldības kontaktpersona, kas nodrošina atbalstu novada izglītības iestāžu pašpārvaldēm projektu īstenošanā iniciatīvas “Kontakts” ietvaros (Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2024.-2026. gadam valsts budžeta finansējums). Laika posmā no 2021.gada līdz 2024.gadam projektu īstenoja: Bikstu pamatskola, Dobeles Valsts ģimnāzija (2 reizes), Dobeles 1.vidusskola (2 reizes) un Bēnes pamatskola.

Dobeles novada dome ir izveidojusi Jaunatnes lietu konsultatīvo komisiju, kurā darbojas arī jauniešu pārstāvji. Komisijas darbības mērķis ir veicināt pašvaldības darbu ar jaunatni saskaņotu īstenošanu, veicinot jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē.

Dobeles novada bērniem un jauniešiem karjeras attīstības atbalsts tiek nodrošināts gan DJIVC, gan izglītības iestādēs. Dobeles novada skolās mācību gada laikā tiek īstenoti dažādi karjeras attīstības atbalsta pasākumi: tikšanās ar skolu absolventiem, tikšanās ar tālākās izglītības iestādes pārstāvjiem, gan apmeklējot tālākās izglītības iestādes, gan uzņemot tos Dobeles novada skolās, mācību ekskursijas uz dažādiem Latvijas uzņēmumiem, valsts un pašvaldības iestādēm, zinātnes un inovāciju centriem un tml., Vislatvijas “Ēnu diena”, mācību ekskursija uz nacionālo jauno profesionāļu meistarības konkursu “SkillsLatvia”, dalība VIAA organizētajā Vislatvijas “karjeras nedēļā”. Dobeles novada Karjeras diena ir tradicionāls karjeras attīstības atbalsta pasākums Dobeles novadā. Tam ir 2 galvenās mērķauditorijas - pamatskolas izglītojamie (9. klašu izglītojamie) ar mērķi rosināt izglītojamos iepazīt izglītības iespējas Dobeles novadā un tā apkārtnē un veicināt savlaicīgu un apzinātu personīgo lēmumu pieņemšanu par tālāko izglītību, un vidusskolas izglītojamie (11. un 12. klašu izglītojamie) ar mērķi rosināt izglītojamos izzināt savas izglītības un attīstības iespējas pēc vidusskolas absolvēšanas, veicināt izglītojamo uzņemību un motivāciju mācīties un izvēlēties savām spējām, interesēm un iespējām atbilstošu izglītības/karjeras ceļu un nākamo profesiju.

6. Veselības aprūpe

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 12.panta otro daļu, bērnam ir tiesības uz bezmaksas veselības aprūpi, ko nosaka valsts programma. Valsts nodrošina visiem bērniem agrīnu attīstības izvērtējumu no pusotra gada līdz triju gadu vecumam, lai sekmētu attīstības traucējumu un iespējamu speciālo vajadzību savlaicīgu atpazīšanu. Minēto izvērtējumu nodrošina ģimenes ārsts. Nacionālā veselības dienesta tīmekļvietnē aplūkojami valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi bērniem no 0 – 18 gadu vecumam.

Sabiedrības veselība ir svarīgs sabiedrības sociālās vienotības un vienlīdzības, pārticības un nabadzības izplatības, kā arī vides faktoru un kultūras normu rādītājs. Pašvaldībai ilgtermiņa ekonomiskajai un sociālajai attīstībai ir nepieciešama laba iedzīvotāju veselība. Pašvaldību likumā kā viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir noteikta – gādāt par iedzīvotāju veselību, īstenot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus un organizēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību.

Stacionāros un ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus Latvijā nodrošina valsts, pašvaldību un privātās institūcijas, kuru darbību regulē 2018.gada 28.augusta Ministru kabineta noteikumi Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”¹⁰.

Valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus bērniem pašvaldībā nodrošina:

- 20 ģimenes ārsti, kuri sniedz pakalpojumu iedzīvotājiem 26 prakses vietās;
- Ukru feldšeru – veselības punkts (pašvaldības struktūrvienība);
- SIA “Dobeles un apkārtnes slimnīca” (pašvaldības kapitālsabiedrība).

Vienlaikus pašvaldības administratīvajā teritorijā ir pieejamas ārstu speciālistu prakses, kas sniedz ambulatoros pakalpojumus:

- ārsta prakse neiroloģijā;
- ārsta prakse narkoloģijā un psihiatrijā;
- ārsta prakses dermatoloģijā, veneroloģijā;
- 2 ārsta prakses ginekoloģijā, dzemdniecībā;
- klīniskā psiholoģe, kognitīvi biheiviorālā psihoterapeite.

Ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu piedāvājumā ietilpst arī zobārstniecības pakalpojumu nodrošināšana. Valsts apmaksāts zobārstniecības pakalpojums bērniem tiek nodrošināts ārsta prakses vietās, kuras ir noslēgušas līgumu ar Nacionālo veselības dienestu. Dobeles novada teritorijā līgumattiecības ar Nacionālo veselības dienestu ir 10 zobārstniecības speciālistiem 5 zobārstniecības praksēs un SIA “Mutes veselības un zobārstniecības kabinetā “Zobu feja””. Kopumā Dobeles novada teritorijā darbojas 10 zobārstniecības prakses, SIA “Polleks”, IK “GabDent”, kā arī SIA “Mutes veselības un zobārstniecības kabinets “Zobu feja””, kuri sniedz zobārstniecības un zobu higiēnas pakalpojumus.

Reizi gadā bērniem tiek apmaksāta zobu higiēna vecumā no 2 līdz 18 gadiem. Divas reizes gadā zobu higiēnas pakalpojumus bērni var saņemt 7, 11 un 12 gadu vecumā, minēto pakalpojumu pašvaldības administratīvajā teritorijā nodrošina SIA “Mutes veselības un zobārstniecības kabinets “Zobu feja””.

Pašvaldībā ir pieejami klientu vajadzībām atbilstoši, droši, funkcionāli moderni, augstas kvalitātes laboratorijas pakalpojumi, kurus nodrošina trīs pakalpojuma sniedzēji – SIA “Dobeles un apkārtnes slimnīca” laboratorija, SIA “E. Gulbja laboratorija” Dobeles filiāle un SIA “Centrālā laboratorija” divas Dobeles filiāles un Auces filiāle.

Pašvaldība saskaras ar to, ka uz virkni no valsts apmaksātajiem bērnu veselības aprūpes pakalpojumiem ir garas gaidīšanas rindas vai arī pakalpojums Dobeles novada pašvaldībā vispār nav pieejams.

Piemēram, SIA “Dobeles un apkārtnes slimnīca” netiek sniegti sekundāri veselības aprūpes pakalpojumi bērniem. Tuvākā slimnīca, kurā bērni var saņemt palīdzību iekšējo slimību, ķirurģisku saslimšanu (no 8 g.v.), apdegumu, intoksikācijas, mazo traumu (no 8 g.v.), ekstremitāšu traumu, ginekoloģisko saslimšanu, LOR slimību un traumu gadījumos un dzemdību palīdzību jauniem līdz 18 gadu vecumam, ir SIA “Jelgavas pilsētas slimnīca”. Tuvākā slimnīca, kurā bērni var saņemt psihiatrisko palīdzību no 4 gadu vecuma, ir VSIA “Slimnīca “Ģintermuiža”” Jelgavas valstpilsētā.

¹⁰ 2018.gada 28. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/301399-veselibas-aprupes-pakalpojumu-organizšanas-un-samaksas-kartiba>

Galvenie iemesli, kas apgrūtina valsts apmaksāto pakalpojumu pieejamību, ir nepietiekami ātra un vienmērīga ārstu paaudžu nomaiņa, specializācijas ārstu trūkums un nepietiekamais valsts finansējums valsts apmaksātu pakalpojumu sniegšanai.

Lai veicinātu kvalificētu speciālistu piesaisti Dobeles novadam un nodrošinātu pašvaldību un tās iestādes ar augsti kvalificētiem speciālistiem nākotnē, pašvaldība turpina atbalstīt atsevišķu profesionālo studiju specialitāšu studējošos, piešķirot ikmēneša stipendiju.

Dobeles novada domes 2022. gada 29. septembra saistošie noteikumi Nr. 32 "Par Dobeles novada pašvaldības stipendijas piešķiršanas kārtību"¹¹ 4. punkts nosaka, ka stipendiju piešķir:

- studentam, kurš studē Latvijas valsts akreditētās izglītības iestādēs, apgūstot akreditētu izglītības programmu kādā no Pašvaldības domes lēmumā noteiktajām atbalstāmajām specialitātēm;
- rezidentam, kurš iegūst izglītību saskaņā ar akreditētām rezidentūras izglītības programmām medicīnā kādā no Pašvaldības domes lēmumā noteiktajām atbalstāmajām specialitātēm.

Savukārt, Dobeles novada domes 2022. gada 27. oktobra lēmums Nr. 488/19 nosaka, ka stipendijai atbalstāmās profesionālo studiju specialitātes ir:

- ārsti, ārsta speciālisti, ārstu palīgi, medicīnas māsas;
- pedagogi;
- sociālie darbinieki.

Pretendentiem mēnesī tiek piešķirta stipendija šādā apmērā:

- pilna laika augstākās izglītības programmās studējošajiem – 50 % no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas stipendijas piešķiršanas brīdī;
- rezidentūrā studējošajiem – 100% no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas stipendijas piešķiršanas brīdī.

Divu gadu laikā stipendija piešķirta divām rezidentēm 2. līmeņa profesionālajās studiju programmās medicīnā.

Neskatoties uz pašvaldības īstenotajām programmām, ārstu skaits pašvaldībā ir nepietiekams, un pašvaldībai ir jāstrādā pie citiem atbalsta instrumentiem ārstu speciālistu piesaistei darbam Dobeles novadā.

Pēdējos gados īpaši aktuāli kļuvuši bērnu psihiskās veselības jautājumi, kas cieši saistīti ar bērnu fizisko veselību, veselīgu uzturu, seksuālo un reproduktīvo veselību, atkarību jautājumiem un pieaugošu vardarbības gadījumu skaitu. Tādēļ liela uzmanība pašvaldībā jāpievērš gan bērnu psihiskās veselības, gan kopumā veselības veicināšanas un slimību profilakses jautājumiem.

No 2017. līdz 2023.gadam Eiropas Savienības fonda finansētā projekta "Veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumu pieejamības uzlabošana Dobeles novada iedzīvotājiem" ietvaros pašvaldība sadarbībā ar nozares profesionāļiem regulāri organizēja veselības veicināšanas un slimības profilakses nodarbības bērniem un viņu vecākiem, izglītojot par veselīga uztura, atkarību profilakses, seksuālās un reproduktīvās veselības, kā arī psihiskās veselības jautājumiem. 2024. gadā projekts noslēdzas. Veselības ministrija plāno projekta turpinājumu līdz 2027. gadam, tomēr finansējums tam būs daudz mazāks.

Preventīvu darbu ar bērniem par drošības un veselības jautājumiem, izglītojot bērnus par drošību uz ūdens un ledus, par drošību vasarā, kā arī par pirmās palīdzības sniegšanu, veic arī pašvaldības izglītības iestādes.

Kā jau 4.nodaļā tika minēts, nozīmīgu darbu, vadot izglītojoši interaktīvas nodarbības, lekcijas Dobeles novada bērniem un jauniešiem pašvaldībā veic DJIVC, piedāvājot plašu klāstu nodarbību un lekciju par veselības, attiecību, personiskās drošības un vardarbības mazināšanas tēmām. Centra mērķgrupa ir bērni un jaunieši vecumā no 3 līdz 25 gadiem.

¹¹ Dobeles novada domes 2022. gada 29. septembra saistošie noteikumi Nr. 32 "Par Dobeles novada pašvaldības stipendijas piešķiršanas kārtību". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337034-par-dobeles-novada-pasvaldibas-stipendiju-pieskirsanas-kartibu>

Centrs piedāvā arī izglītības psihologu, psihoterapijas speciālistu, speciālā pedagoga un logopēdu konsultācijas. Centra sniegtie pakalpojumi Dobeles novada bērniem un jauniešiem līdz 25 gadiem ir bezmaksas.

Galvenie izaicinājumi saistīti ar valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu bērniem nepieejamību pašvaldības teritorijā, nepietiekamo pašvaldības finansējumu pilnvērtīga veselības veicināšanas un slimību profilakses darba nodrošināšanai bērniem no pirmsskolas līdz vidusskolas vecumam. Pašvaldībai ir rūpīgi jānosaka prioritātes un darbības jomas, lai plānotu lietderīgu pieejamo budžeta līdzekļu izlietojumu veselības aprūpes un veselības veicināšanas jomas sakārtošanai novadā. Tāpat jāstrādā pie nemotivēto bērnu un jauniešu iesaistes veselības veicināšanas un slimību profilakses nodarbībās un aktivitātēs.

7. Likumpārkāpumu profilakses darbs ar bērniem

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pants noteic pašvaldības pienākumu bērnu likumpārkāpumu profilaksei. Atbilstoši tam Valsts policija un pašvaldības policija aktīvi iesaistās bērnu un jauniešu neformālās izglītības pasākumos, lai skaidrotu bērniem uzvedības normas sabiedrībā, audzinātu bērnus precīzas likum paklausības ievērošanas garā, kā arī radītu viņos cieņas pilnu attieksmi pret citu tiesībām, godu un pašcienību, pret sadzīves noteikumiem, audzinātu bērnus apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību sabiedrības priekšā.

Pašvaldības policijas uzdevums nepilngadīgo jomā ir veikt preventīvus pasākumus nepilngadīgo personu likumpārkāpumu novēršanai, savas kompetences ietvaros nodrošināt sabiedrisko kārtību skolās un to teritorijās, kā arī sadarboties ar valsts un pašvaldības iestādēm nepilngadīgo personu problēmu risināšanas jautājumos. Pašvaldības policija mācību laikā nodrošina regulāras patruļas Dobeles novada izglītības iestāžu apkārtnē.

Likumpaklausības audzināšanā un likumpārkāpumu profilakses kontekstā, sadarbojoties Valsts policijai, pašvaldības policijai un pašvaldības izglītības iestādēm, regulāri tiek plānotas, organizētas un nodrošinātas tikšanās ar pašvaldības izglītības iestāžu audzēkņiem, kuru laikā pašvaldības policijas amatpersonas iepazīstina bērnus ar būtiskākajiem drošības nosacījumiem sabiedriskās (publiskās) vietās, bērnu individuālo drošību, sastopoties ar dažādu sociālo grupu pārstāvjiem, bērnu drošību internetā. Vienlaikus gan policijas amatpersonu informatīvā stāstījumā, gan diskusijās ar bērniem tiek apskatītas aktuālas problēmas, kā piemēram, par atkarību izraisošām vielām, fizisko un emocionālo vardarbību, to atbildību Bērnu tiesību aizsardzības likuma izpratnē. 2024. gadā pašvaldības policija kopumā apmeklēja izglītības iestādes 33 reizes. Pašvaldības policija ik gadu maija beigās piedalās DJIVC organizētajā Karjeras attīstības atbalsta pasākumā "Profesijas, kas sargā dzīvības", kad pašvaldības policijas telpās tiek uzņemti Dobeles novada izglītības iestāžu audzēkņi (pirmklasnieki), kuriem tiek skaidrota drošība uz ūdens, ceļus satiksmes noteikumi (atbilstoši vecumam), kā arī izrādīti Pašvaldības policijas rīcībā esošie speciāldzēkļi un koordinācijas centrs.

Atbilstoši normatīvajā regulējumā noteiktajai kompetencei bērnu tiesību aizsardzības jomā pašvaldības policija veic un nodrošina administratīvo pārkāpumu izmeklēšanu un pierādījumu nostiprināšanu administratīvo pārkāpumu procesos, kurus izdarījuši bērni. Saskaņā ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centra uzturētās Administratīvā procesa izmeklēšanas atbalsta sistēmas datiem Pašvaldības policija 2024. gadā uzsākusi un veikusi izmeklēšanu 117 administratīvo pārkāpumu procesos atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma:

- 77. pantam (ar alkoholiskajiem dzērieniem, citām apreibinošām vielām vai enerģijas dzērieniem saistīti pārkāpumi, kurus izdarījuši bērni) - 34 procesi;
- 78. pantam (ar tabakas izstrādājumiem, augu smēķēšanas produktiem, elektroniskajām smēķēšanas ierīcēm un to uzpildes tvertnēm saistīti pārkāpumi, kurus izdarījuši bērni) - 66 procesi;

- 79. pantam (bērna iesaistīšana smēķēšanā, alkoholisko dzērienu, citu apreibinošu vielu vai enerģijas dzērienu lietošanā) - 2 procesi;
- 81. pantam (fiziska un emocionāla vardarbība pret bērnu) - 6 procesi;
- 83. pantam (bērna atstāšana bez uzraudzības) - 6 procesi;
- 87. pantam (bērna, kurš nav sasniedzis 16 gadu vecumu, atrašanās publiskā vietā nakts laikā bez pilngadīgas personas, kura atbildīga par bērna uzraudzību, klātbūtnes) - 3 procesi.

Visi administratīvā pārkāpuma procesi nodoti izskatīšanai pašvaldības administratīvās komisijas bērnu lietu apakškomisijai. 2024. gadā pašvaldības policijā reģistrēti 3310 notikumi, no tiem 209 saistīti ar nepilngadīgajiem.

2024.gadā darbs tiek turpināts, un, lai kontrolētu nepilngadīgo iespējas Dobeles novada administratīvās teritorijas tirdzniecības vietās iegādāties alkoholiskos dzērienus, enerģijas dzērienus vai tabakas izstrādājumus, pašvaldības policija sadarbībā ar Valsts policiju, saskaņā ar Tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likuma¹² 12. panta piektajā daļā un 15. panta pirmajā daļā, Enerģijas dzērienu aprites likuma¹³ 6. pantā un Alkoholisko dzērienu aprites likuma¹⁴ 15. panta trešajā un ceturtajā daļā noteikto kompetenci un atbilstoši Ministru kabineta 2023. gada 5. decembra noteikumu Nr. 697 "Kontrolpirkuma noteikumi"¹⁵ prasībām, nolūkā kontrolēt normatīvajā regulējumā noteiktos aizliegumus pārdot alkoholiskos dzērienus, enerģijas dzērienus personām, tabakas izstrādājumus, augu smēķēšanas produktus, elektroniskās smēķēšanas ierīces un uzpildes tvertnes personām, kuras jaunākas par 18 gadiem, regulāri plāno, organizē un nodrošina kontrolpirkumu izdarīšanu Dobeles novada administratīvās teritorijas tirdzniecības vietās.

II. Galvenās problēmas bērnu tiesību aizsardzības jomā

Programmas izstrādes laikā tika analizētas galvenās problēmas bērnu tiesību aizsardzībā. Diskusiju un aptauju rezultātā secināts, ka aktuālākās problēmas Dobeles novadā ir saistītas ar :

- mācību, uzvedības grūtībām, nevēlēšanos apmeklēt skolu un neefektīviem risinājumiem izglītības iestādēs, atbalsta personāla trūkumu;
- atbilstošu programmu un skolu trūkumu novadā un valstī bērniem ar uzvedības grūtībām;
- nepietiekamiem resursiem, lai nodrošinātu bērnu drošību un labklājību;
- nepietiekamām programmām un projektiem nepilngadīgo noziedzības prevencijai;
- pašvaldības, izglītības un veselības aprūpes iestāžu darbinieku nepietiekamām zināšanām par bērnu attīstību, bērnu tiesībām un to, kā atpazīt un novērst dažādus riskus;
- problēmsituācijām ar izglītības iestādēm (bērnu un viņu vecāku, aizbildņu grūtības veidot attiecības ar pedagogiem, vienaudžiem);
- bērnu mentālās veselības problēmām;
- smēķēšanu, citu atkarības izraisošu vielu lietošanu ģimenē, vienaudžu vidū;
- fizisku un emocionālu vardarbību pret bērniem, kibervardarbību, kas var izpausties kā izsmiešana internetā, apmelošana, draudi, privātās informācijas izplatīšana;
- saskarsmes problēmām ģimenē;

¹² Tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/282077-tabakas-izstradajumunbsptabakas-aizstajejproduktu-augu-smekšanas-produktu-elektronisko-smekšanas-iericu-un-to-skidrumu-aprites-likums>

¹³ Enerģijas dzērienu aprites likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/280078-energijas-dzerienu-aprites-likums>

¹⁴ Alkoholisko dzērienu aprites likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/88009-alkoholisko-dzerienu-aprites-likums>

¹⁵ Ministru kabineta 2023. gada 5. decembra noteikumi Nr. 697 "Kontrolpirkuma noteikumi". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/348027-kontrolpirkuma-noteikumi>

- zemiem ģimenes ienākumiem, lielām parādsaistībām, neprasmi plānot finanses;
- nepilno ģimeņu vecāku grūtībām nopelnīt iztiku, vienlaicīgi audzinot un aprūpējot bērnus;
- zemām vecāku sociālajām, sadzīves prasmēm, zemu izglītību, motivācijas trūkumu iesaistīties prasmju attīstīšanā;
- nepiemērotiem sadzīves apstākļiem;
- grūtībām audzināt bērnu ar mācību, uzvedības problēmām, autismu, garīga rakstura traucējumiem;
- adaptācijas grūtībām bērniem, kuri ievietoti audžuģimenēs vai institūcijās;
- institūciju sadarbību bērnu drošības un labklājības nodrošināšanā;
- atbalsta mehānismu trūkumu ģimenēm/bērniem, kuri saskaras ar bērna audzināšanas grūtībām vai cita veida grūtībām (piemēram, atbalsta grupas vecākiem vai bērniem, ja bērns lieto atkarību izraisošas vielas, klaiņo, cieš no vienaudžu vardarbības, ir ar uzvedības vai mācīšanās grūtībām, ilgstošām veselības problēmām vai invaliditāti utml.);
- savlaicīgi pieejamu, atbilstošu veselības aprūpes pakalpojumu trūkumu bērniem un jauniešiem novada teritorijā;
- ģimeniskai videi pietuvinātu ārpusģimenes aprūpes formu (audžuģimenes, aizbildņu ģimenes) trūkumu gadījumos, kad nepieciešams bērnam nodrošināt ārpusģimenes aprūpi.;
- nepietiekamu infrastruktūru saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējām jauniešiem ar ierobežotām iespējām (sociālie, ekonomikas un ģeogrāfiskie šķēršļi; funkcionāli traucējumi un/vai invaliditāte).

III. Rīcības plāns 2025.-2027.gadam

Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija/ speciālists	Iesaistītās institūcijas/ speciālisti	Īstenošanas laiks		
				2025	2026	2027
1.rīcības virziens						
Sabiedrības informēšana par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem						
1.1.	Izstrādāt un īstenot informatīvas kampaņas (pašvaldības mājaslapa, e-klase, sociālie tīkli, plakāti, bukleti), lai informētu par bērnu tiesībām, to pārkāpumiem un iespējām meklēt palīdzību	BTA speciālists	SG, BT, SD, IP, DJIVC	x	x	x
1.2.	Izveidot pašvaldības mājaslapā sadaļu par bērnu tiesībām, lai būtu pieejama aktuālā informācija, kontaktinformācija un saites uz citiem noderīgiem resursiem	BTA speciālists		x		
1.3.	Rīkot lekcijas, diskusijas un nodarbības izglītības iestādēs	Izglītības iestādes	IP, DJIVC	x	x	x
1.4.	Izplatīt informatīvos materiālus (brošūras, plakātus, bukletus) veselības aprūpes iestādēs, skolās, pirmsskolas izglītības iestādēs, bibliotēkās un citās publiskās vietās	BTA speciālists	Izglītības iestādes, SD, KP (bibliotēkas, kultūras un tautas nami)			
2.rīcības virziens						
Bērnu drošības un labklājības uzlabošana						
2.1.	Turpināt izvietot videonovērošanas kameras vietās, kur ir paaugstināts risks bērnu drošībai	PP	IT nodaļa	x		x
2.2.	Īstenot izglītojošas programmas vecākiem par bērnu audzināšanu, veselīgu dzīvesveidu un drošību	BTA speciālists, SD, PP	DJIVC, izglītības iestādes	x	x	x
2.3.	Pilnveidot sadarbību ar izglītības iestādēm, lai īstenotu kopīgas programmas bērnu drošības un labklājības veicināšanai		Izglītības iestādes, SD, PP, DJIVC	x	x	x
2.4.	Iekļaut izglītības iestāžu attīstības un darba plānos vardarbības prevencijas un atkarību profilakses pasākumus	Izglītības iestādes	IP, SD	x	x	x
2.5.	Organizēt saskaņotas pārbaudes skolās, pieaicinot kinologus	PP	Izglītības iestādes, DJIVC, PP	x	x	x
3.rīcības virziens						
Atbalsts ģimenēm ar bērniem						